

NYHEDSBREV

fra

DANMARKS BIBLIOTEKSFORENING

2. årgang nr. 14, 16. juni 1988

Indhold

Dansk Biblioteks Video tilbyder: Udlån video fra bibliotekerne	s. 1
Udlån af musikvideoer på Risskov bibliotek	s. 4
Fremtidens bibliotek - biblioteket uden hylder	s. 5
Tidsskriftcentret fejrer 20 års jubilæum	s. 6
Nyt om navne	s. 6
Eksempel til efterfølgelse	s. 6
Antallet af analfabeter vokser stadig	s. 7
Brand i Leningrad Biblioteket	s. 7
A.I. Mikhailov død	s. 7
Brug kreditkort - til at betale bøden...	s. 7
Bogklubben Norden: Svensk boghandler blev leder	s. 8
England: Støtte til studier af BDI-arbejdskraft	s. 9
Nyt svensk tiddskrift om biblioteksforskning	s. 9
Odense Centralbibliotek producerer lydbøger til indvandrere	s. 10
Kursus for mellemlidere i bibliotekerne	s. 10
Geac rykker ind i Amsterdam	s. 11
32.600 kr. til de videbegærlige	s. 11
Ny bog med indlæg fra biblioteksledermøde	s. 11
Ledige udstillinger	s. 12
Nye udstillinger	s. 12

Dansk Biblioteks Video tilbyder:

Udlån video fra bibliotekerne

I maj måned i år startede Dansk Biblioteks Video, - et nyt firma, som kan sælge og distribuere video-film til udlån via de danske biblioteker.

Kort Sagt! ser på hvad Dansk Biblioteks Video egentlig er og hvem der står bag.

Det nye firma har sendt et introducerende tilbud til alle biblioteker i landet med en række titler, der efter køb frit kan stilles til disposition for udlån. Hver måned vil firmaet tilbyde nye filmtitler til salg. Ernst Johansen, der er leder af firmaet, er positivt overrasket over den store velvillige respons på tilbuddet, som han allerede har modtaget fra en lang række biblioteker. "Der er en stor interesse fra bibliotekernes side, men desværre indtil videre en ringe købekraft. Jeg forventer at gå ud af 1988 med et lille underskud, og først til næste år vil projektet kunne svare sig økonomisk", siger Ernst Johansen.

17 år i branchen

Ernst Johansen har en bred og alsidig baggrund indenfor teater- og filmbranchen: Han startede i en alder af bare 8 år som barnestjerne, senere ledede han i 10 år Københavns Børneteater, og har derefter

Dansk Biblioteks Video har til huse her i Videocafeen ved Åboulevarden i København

arbejdet 17 år i filmbranchen, både som producent og instruktør og instruerede bl.a. ungdomsfilmene: "Du er ikke alene" og "Lad os være". Idag leder han sammen med Lone Hudlebusch, Videocafeen på Frederiksberg, der udlejer videogrammer til privatbrug.

Kamp mod Kanal 2

I videoutlejningen er man heller ikke bange for at tage utraditionelle initiativer, f.eks. tilbydes medlemmerne en abonnementsordning, så de hver dag kan hente en ny film med hjem efter betaling af et månedligt gebyr på kun 150 kroner. Det giver en gennemsnitlig pris for leje på under 5 kr. pr. film. Reelt er dette en krigserklæring mod den københavnske Kanal 2, som udlejer dekodere med en afgift på 500 kr. og kræver 185 kr. i licens om måneden. Videocafeen tilbyder altså sine medlemmer en betydelig større frihed til selv at vælge tidspunkt for filmoplevelsen og tilbyder selvfølgelig et frit udvalg af film.

Tilbud allerede i 1980

Allerede for syv år siden søgte Ernst Johansen kontakt med biblioteksvæsenet. I samarbejde med Just Betzer, som han betegner som en af Danmarks bedste filmkøbmænd, tilbød han Bibliotekscentralen videorettighederne til 60 danske filmtitler a 50.000 kr. pr. stk. BC afslog dengang tilbuddet under hen-

visning til, at videomarkedet endnu ikke var særligt udbygget. "Det var ærgerligt - idag kan rettighederne til én næsten hvilken som helst dansk-produceret underholdningsfilm ikke købes for under 1 million kroner", oplyser Ernst Johansen. Gennem foredrag om video og video-branchen bl.a. på Biblioteksskolen i Aalborg og flere biblioteker kom han i 1987 atter i forbindelse med biblioteksverdenen, og kunne der spore en voksende interesse for videoudlån.

Samarbejde med BC?

Ernst Johansen henvendte sig derfor i august måned til Bibliotekscentralen med et nyt tilbud om samarbejde på dette område, omfattende en pakke på i første omgang 100 videogrammer. "Men Bibliotekscentralen var for langsommelige i deres arbejds-gang. Og deres krav til fortjeneste var for stort, omkring 28%", siger han. Kirsten Waneck fra Bibliotekscentralen siger dog, at Ernst Johansen ganske rigtigt selv henvendte sig til BC med et tilbud om samarbejde, men at han samtidig krævede at blive eneleverandør, og dette kunne BC ikke acceptere. "At Ernst Johansen mener, at vi skulle være for langsommelige og ønske for store avancer kan jeg slet ikke forstå. Vi nåede aldrig så langt som til at diskutere de endelige priser for det færdige produkt".

Under alle omstændigheder besluttede Ernst Johansen at gå ind i et selvstændigt firma udenom de

traditionele kanaler for distribution af materialer til bibliotekerne.

Dyre ophavsrettigheder

Der er betydelige udgifter forbundet med videre salg af videogrammer og kontraktforholdene må bringes i orden for hvert enkelt film. I de normale kontrakter om udlejning af film er videooverspilningsretten ikke nødvendigvis inkluderet. Denne ret til overførelse kan koste dyrt. Ernst Johansen nævner f.eks. "Rambo 3", hvor den eksklusive nordiske rettighed kostede 7,5 millioner \$, så der skal sælges eller udlejes videogrammer i store mængder før denne udgift er dækket ind. "Hvad jeg selv giver for rettighederne til de film jeg tilbyder bibliotekerne vil jeg ikke komme ind på her. Det betragter jeg som en forretningshemmelighed, men det er store beløb, det drejer sig om".

Pas på parallelimport

Ernst Johansen advarer meget kraftigt imod den såkaldte parallelimport, dvs. indkøb af videogrammer fra f.eks. England udenom de professionelle distributørers regi. Nok kan man købe et stort udvalg af spillefilm i England til ca. 15 £, men disse film er udelukkende til privat brug. Et videogram til offentligt udlån kræver en clearing, dvs. en eksklusiv kontrakt, hvor udlånsbestemmelserne er medtaget. I det hele taget er videomarkedet for film uden danske undertekster et farligt område at bevæge sig ind i, fordi det er meget svært at kontrollere for den enkelte køber. Alle film i Dansk Biblioteks Videos regi er naturligvis clearede.

Vigtig afgørelse ved EF-domstolen

I år er der ved EF-domstolen faldet dom i en sag om udlejning i København af et videogram indkøbt i London uden udlejningsret. Dommen gav selskaberne Warner Brothers og Metronome Video medhold i, at den danske ophavsretslovgivning står over EF-lovgivningen, også selvom det indvirker negativt på samhandlen mellem landene i EF. Hermed blev det fastslået, at dette forhold var ulovligt, også selvom indkøbet fandt sted fra et EF-land til et andet.

Gælder også udlån af videoer

Videogramdistributørforeningen har bedt Bibliotekstilsynet om at gøre bibliotekerne opmærksomme på, at dette forhold også vedrører udlån af video-film købt i et andet EF-land. Amtscentralerne kom bl.a. i vanskeligheder med en distribution af spillefilmen: "Christiane F.", som centralerne havde indkøbt hos et ikke-autoriseret selskab. Denne film måtte trækkes tilbage fra skoler over hele landet. Ernst Johansen kan idag tilbyde denne film clearet til udlån, og appellerer til, at man altid kontakter filmens moderselskab for at få oplysning om et givent selskab har ret til videre salg af videogrammet.

Vejledning fra Bibliotekstilsynet på vej

Kontorchef Jes Petersen, Bibliotekstilsynet, oplyser, at tilsynet netop er ved at revidere og ajourføre det notat om ophavsret på videoområdet som udsendes i 1982. "Der er eksempler på biblioteker har købt udstyr og videogrammer i god tro, men hvor deres leverandør ikke reelt har haft rettighederne til det han har solgt. Bibliotekerne må sikre sig en garanti fra distributørers side for, at han påtager sig ansvaret, også det økonomiske, for at rettighederne er i orden".

1072 kr. for et videogram

Dansk Biblioteks Video tilbød i maj en række videofilm til en tilbudspris på 1072 kr. pr. stk. og i denne pris er den fulde brugsret inklusiv. "De videogrammer som DR og Statens Filmcentral engang i fremtiden vil kunne tilbyde ligger på et betydeligt højere prisniveau", oplyser Ernst Johansen. "Statens Filmcentral har jo kun rettighederne til filmversionerne og ikke videorettighederne. Jeg har f.eks. kunnet købe videorettighederne til nogle af filmene fra Statens Filmcentral. Danmarks Radio vil også få problemet med en dyr ekstra-betaling af kunstnerne for retten til videoversionen af deres programmer".

2-årig hold-back

Ernst Johansen, der selv sidder i bestyrelsen for Videogramdistributørforeningen, har måttet indgå en aftale, med denne, om en 2-årig hold-back på nye film, dvs. filmene skal være to år gamle før de må tilbydes bibliotekerne. Aftalen var en af betingelserne for foreningens accept af salg til biblioteker. Dansk Biblioteks Videos første tilbud fra maj måned rummer udover spillefilmen "Christiane F.": indspilningen af Blicher's "Hosekræmmeren", to filmatiseringer af Susan Hintons romaner: "Outsideren" og "Sidste år er længe siden", filmatiseringen af George Orwells: "1984", Shirley Maclaine's erindringsroman: "På dybt vand" i filmversion, samt en række musikfilm med bl.a. Elvis Presley, Tina Turner, Sting og Phil Collins. Dertil kommer en instruktionsfilm om el-orgelspil og en om rejse-landet Frankrig.

Over 100 film i løbet af 1988

I juni tilbyder Dansk Biblioteks Video bl.a. en række forfatter- og kunstnerportrætter: Dea Trier Mørch, Troels Trier, Niels Hausgaard og Hans Scherfig. Derudover bliver også instruktøren Jørgen Roos' fremragende dokumentarfilm om pyramidernes gåde, "Pyramiden" udbudt. I juli måned tilbydes en række børnefilm, ca. 10-12 stykker, og inden udløbet af 1988 regner Ernst Johansen med, at have tilbudt omkring 25 børnefilm og 100 film for voksne. "Vi sælger ikke videoer her, vi sælger oplevelser", slutter Ernst Johansen.